

Test

Ukážka A

Prečítajte si ukážku a vypracujte úlohy, ktoré sa k nej vzťahujú.

Janko Jesenský – Slnečný kúpeľ (Úryvok)

Mestský notár Škorec, s chudou umučenou tvárou, na ktorej kožka len tak visela, si už zúfal. Zo dňa na deň mu bolo ľažie prejsť cez veľký mestský rínok. Akýsi neurčitý pocit strachu sa ho zmocňoval, keď prechádzal cez jeho holý, žabicou vydláždený priestor. Zdalo sa mu, že sa v samom prostredku rínsku potočí, zakrúti, nebude sa môcť na nič podoprieť a odpadne. Druhí mávajú ten istý pocit, keď musia prejsť ponad potok cez úzkú lavičku.

Dlho sa premáhal a chodil cez rínok, aby vzdoroval tomuto strachu. Konečne raz skutočne dostal závrat a musel sa oprieť, navidomoči mnohých, o stĺp lampy a tak stáť chvíľku, kým sa osmelil ďalej ísť.

Zdôveril sa s týmito pocitmi aj mestskému doktorovi Edutovi, mladému ešte človekovi, bez fúzov, s hustými bokombradami, dobrej a vážnej tváre.

Doktor ho zachytil prejsť sa za mesto.

„Nervozita,“ povedal mu, „šport, kamarát, a ozdravieš. V zime korčule, ski, v lete chôdza, kúpele, menovite slnečný kúpeľ...“

„Neverím ani vzdachu, ani slncu,“ odporoval temno Škorec. „Pre mňa sa chystá tma — mozgová tma... Dovoľ, aby som sa ľa chytil. Omnoho bezpečnejšie sa cítim, keď sa držím niekoho.“

Šli poľnou cestou medzi brehmi, ktoré sa už zelenali novou, bledozelenou trávou. Slnce lahadne páliло cez hrubé súkno zvrchníkov. Vzduch priezračný a ľahký mimovoľne šíril nozdry a pľúca. Pohladkával líca ako neviditeľná, jemná hodvábna šatka. Tento závan prírody vlnil drobnú ozimiu a striasal kvet z kvitnúcich čerešnieň. Cesta sa už prášila a hrudky zoschnutého blata mrvili sa pod nohami.

1. Na základe ukážky A rozhodnite, či sú nasledujúce tvrdenia pravdivé alebo nepravdivé (podčiarknite správnu možnosť v odpovedovom hárku):
 - a) Notárov nepriaznivý zdravotný stav je dlhodobý.
 - b) Notár mával závraty, keď prechádzal cez úzky mostík vedúci ponad miestny potok.
 - c) Pri prechádzke mali notár a lekár oblečené kabáty.
2. Aký slohový postup prevláda v poslednom odseku ukážky A?
3. Aký jazykový štýl prevláda v ukážke A?
4. Hrubo vyznačený výraz v prvom riadku ukážky A je:
 - a) personifikácia
 - b) epiteton
 - c) prirovnanie
5. Slovo mestský (prvý riadok ukážky A) vzniklo:
 - a) skladaním
 - b) odvodzovaním
 - c) preberaním
6. Určte slovesný vid slovesa osmelil sa (posledný riadok 2. odseku ukážky A).
7. Napíšte slovo, z ktorého odvodzovaním vzniklo sloveso odporoval (13. riadok ukážky A).
8. Z predposledného odseku ukážky A vypíšte dve rôzne spojky.
9. Z ukážky A vypíšte zastarané podstatné meno, ktoré je synonymom slova „trh“.

Ukážka B

Prečítajte si ukážku a vypracujte úlohy, ktoré sa k nej vzťahujú.

Oznam o zbere triedeného odpadu

Mesto Čadca ako príslušný orgán zodpovedný za nakladanie s komunálnymi odpadmi a s drobnými stavebnými odpadmi, ktoré vznikajú na území mesta, v zmysle § 39 ods. 2 zákona č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, oznamuje všetkým občanom mesta bývajúcim v rodinných domoch, že triedený zber odpadov bude dňa

- 31. marca 2014 - plasty, tetrapaky, kovové obaly
 - 2. apríla 2014 - sklo
- v časti Podzávoz, Milošová, Čadečka, Horelica,
- 1. apríla 2014 - plasty, tetrapaky, kovové obaly
 - 3. marca 2014 - sklo

na území mesta Čadca, v časti Rieka, u Sihelníka, u Kyzka, osady na území mesta Čadca.

Žiadame občanov, aby vytriedený odpad v naplnených zaviazaných _____ s nalepenými čiarovými kódmi v deň zberu vyložili na prístupné miesto do 7. 00 hod. Oneskorene vyložený odpad totiž môže zostať nevyzdvihnutý.

Zároveň žiadame, aby občania do vriec na plasty nedávali obaly, ktoré sú znečistené rôznymi chemikáliami a olejmi, podlahové krytiny, guma, molitan a pod.

Ďakujeme všetkým občanom za spoluprácu pri ochrane prírody.

Zdroj: <https://www.mestocadca.sk/zivotne-prostredie/2014/oznam-o-zbere-triedeneho-zberu-od-rodinnych-domov.html> (upravené)

1. Na vynechané miesto v ukážke B doplňte podstatné meno vrece v správnom tvari.
2. Na základe ukážky B napíšte, aké dva úkony musí občan vykonať po naplnení vriec vytriedeným odpadom ešte pred ich vyložením na prístupné miesto.
3. Aký jazykový štýl je uplatnený v ukážke B?
4. Vypíšte celým slovom skratku ods. (2. riadok ukážky B).
5. Zo syntaktického hľadiska je podčiarknuté a hrubo vyznačené slovo v poslednom riadku ukážky B:
 - a) príslovkové určenie
 - b) prívlastok
 - c) predmet
6. Slovo žiadame (predposledný odesk ukážky B) upravte tak, aby malo nasledovné gramatické kategórie: druhá osoba, množné číslo, prítomný čas, rozkazovací spôsob.
7. Z predposledného odseku odseku ukážky B vypíšte:
 - a) podstatné meno, ktoré sa skloňuje podľa vzoru *stroj*
 - b) vzťahové prídavné meno
8. Určte gramatické kategórie (rod, číslo, pád) podstatného mena plasty (predposledná veta ukážky B).
9. Zapíšte slovom číslovku 31., ktorá sa nachádza v ukážke B. Dodržte presný gramatický tvar.

Ukážka C

Prečítajte si ukážku a vypracujte úlohy, ktoré sa k nej vzťahujú.

Andrej Sládkovič – Detvan

(Úryvok)

1.

Stojí vysoká, ^{A)}divá Poľana,
mat' stará ohromných stínov,
pod ňou dedina Detvou volaná,
mat' bujná vysokých synov:
či tých šarvancov Detvy ozrutných
Poľana na tých prsiach mohutných
nenosí a nenadája?
^{B)}Alebo aspoň na tie výšiny
nehľadí dcéra tejto rodiny,
ked' má porodiť šuhaja? —

2.

Ako by Detva obrov nemala! —
Mať zrodila v poli syna,
trávovú plachtu porozvíjala,
z buka na buk ju pripína;
prvý raz oči šuhaj roztvorí,
čo vidí? — výsosť Poľany hory
a **opachy** nezvratných skál;
a ^{C)}spustí zraky prvé v doliny,
čo vidí? — hory zázračnej stíny
a prekrásnu slovenskú diaľ.

1. Hlavným motívom úryvku básne v ukážke C je:

- a) smútok nad nedostatkom mladíkov rodiacich sa na Slovensku
- b) narodenie mladého Detvana
- c) nadšenie detvianskych detí z prírody, ktorá ich obklopuje

2. Pomenujte druh rýmu, ktorý je použitý v hrubo vyznačenej časti ukážky C.

3. Vypíšte z textu dve podstatné mená mužského rodu označujúce synov Detvy.

4. Napíšte synonymum k slovu **opacha**.

5. Literárne dielo Detvan, z ktorého je ukážka C, je:

- a) lyicko-epická básnická skladba
- b) modlitba
- c) populárna pieseň

6. Pomenujte všetky tri umelecké prostriedky podciarknuté a označené (^{A), B), C)}) v ukážke C.

7. Ako sa nazýva jeden riadok básne?

8. Určte druh nasledujúcej vety podľa obsahu: Ako by Detva obrov nemala!